

Зоряна Мирончук

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування
Львівський національний аграрний університет

Руслана Андрушко

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування
Львівський національний аграрний університет

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ОБЛІК ТА КОНТРОЛІНГ

Як відомо, інновація, від англійського “innovation”, – це нове науково-технічне досягнення, нововведення як результат впровадження нового продукту.

Контролінг – це один з найновіших напрямів інформаційно-економічного розвитку підприємства направлений на отримання інформації про інноваційну діяльність в сучасних умовах господарювання який стає необхідним інформативним джерелом для господарюючих суб'єктів, що зумовлено появою значної кількості перекладених видань з питань обліку, фінансів, ціноутворення тощо.

За допомогою контролінгу проводиться застосування обліково-аналітичних та планово-інформативних важелів, які забезпечують в свою чергу оперативне і стратегічне управління процесом досягнення цілей і результатів діяльності підприємства.

Взагалі в цілому облік і контролінг інноваційної діяльності тісно пов'язані між собою в плані запровадження прогресивних інновацій які б охоплювали весь комплекс управлінських заходів, направлених на створення конкурентоспроможної продукції для підприємств-виробників з метою отримання ними доходу.

Основною невирішеною проблемою на сьогоднішній день залишається та, що відсутній єдиний концептуальний підхід щодо визначення складових системи контролінгу інноваційної діяльності підприємства, процесів його впровадження та функціонування.

Законом України "Про інноваційну діяльність" [1] визначено, що інноваційна діяльність - діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

Об'єктами інноваційної діяльності є:

- інноваційні програми і проекти;
- нові знання та інтелектуальні продукти;
- виробничі обладнання та процеси;
- інфраструктура виробництва і підприємництва;
- організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру і якість виробництва і (або) соціальної сфери;
- сировинні ресурси, засоби їх видобування і переробки;
- товарна продукція;
- механізми формування споживчого ринку і збуту товарної продукції (стаття 4 Закону) [1].

На нашу думку не останню роль в організації і веденні обліку та контролінгу витрат інноваційної діяльності відіграє також, те на скільки в наказі про облікову політику підприємства закладено і визначено об'єкти інноваційної діяльності, статті витрат і рахунки на яких ведеться облік цих витрат

Можна погодитись з авторами монографії під редакцією Ф. Ф. Бутинця, які стверджують: «Для доказу створення об'єктів, як результатів інноваційної діяльності, потрібні правила їх ідентифікації та методи вартісного виміру. Враховуючи те, що вартість ресурсів, витрачених підприємствами на створення інноваційних конкурентоспроможних продуктів і послуг, є вирішальними чинниками для отримання високих фінансових результатів, тому вдосконалення положень облікової політики щодо об'єктів інноваційного

походження, залишається серед головних в підвищенні якості обліково-аналітичної інформації» [2, с.137].

Встановлення чітких правил облікового супроводу інноваційних процесів дозволить усунути комплекс дискусійних питань: - час визнання результатів інноваційної діяльності, як об'єктів обліку для правильного визначення їх балансової вартості на дату складання звітності підприємства; – складність визначення справедливої вартості об'єктів інновацій, чистої вартості реалізації та відновлюваної вартості в момент їх надходження на підприємство; – прискорення документообігу та оптимізації інформаційного забезпечення в управлінні інноваційними процесами на підприємствах та ідентифікації активів і витрат інноваційного походження та ін.

Але, сьогодні жодне П(С)БО не містить прямих рекомендацій щодо відображення в обліку та фінансовій звітності активів інноваційного походження. П(С)БО 8 "Нематеріальні активи" [3, с 81] лише частково забезпечує методичні регламенти цього питання, коли вказує, що "первісна вартість нематеріального активу, створеного підприємством, включає прямі витрати на оплату праці, прямі матеріальні витрати, інші витрати, безпосередньо пов'язані із створенням цього нематеріального активу та приведенням його до стану придатності для використання за призначенням" [3, с. 83]. Насправді, в даному випадку П(С) БО 8 посилається на П(С) БО 16 "Витрати" [3, с.179], бо саме цей документ визначає вказані витрати, як складові «виробничої собівартості».

Що стосується обліку, то до найважливіших завдань контролінгу слід віднести:

- створення системи збору та обробки інформації;
- розробка методів обліку;
- розробка критеріїв оцінки діяльності підприємства.

Вирішення цих завдань пов'язане з:

- представленням інформації для складання планів;
- встановленням допустимих меж відхилень;
- аналізом причин і розробкою пропозицій для зменшення відхилень;
- обліком і контролем витрат і результатів;
- розробкою інструментарію для планування, контролю та прийняття управлінських рішень;

В результаті того, необхідно здійснювати модернізацію даних інформаційних систем. Пропонується проведення комплексної автоматизації системи управління фінансовими потоками господарюючого суб'єкта. Результатом впровадження інформаційної системи повинна стати система управлінського обліку та підтримки прийняття рішень, завданням якої є надання ефективної допомоги керівництву для виконання ним функції управління підприємством. При цьому слід враховувати, що жодна комп'ютерна програма не може передбачити всіх можливих ситуацій, що впливають на прийняття керівником рішення, тому головною дійовою ланкою будь-якої системи залишається людина; завдання ж інформаційної системи повинна зводиться до забезпечення керівника всієї необхідною інформацією для планування діяльності підприємства, шляхом врахування наявних ресурсів, контролю за їх використанням у відповідності з правилами встановленими керівництвом підприємства, забезпечення координації діяльності співробітників шляхом ведення єдиних довідників об'єктів і журналів документів, контролю за виконанням встановленої послідовності проведення операцій, забезпечення комунікації між ними шляхом надання даного інформаційного простору, розмежовуючи при цьому доступ і можливість роботи з об'єктами системи у відповідності з виконуваними функціями [4, ст. 14].

Отже, для покращення ведення обліку витрат і проведення контролінгу інноваційних процесів першочергове місце займає створення умов для якісного збору, обробки, проведення належного аналізу, документальної фіксації результатів важливе місце займає впровадження автоматизованих систем управління на підприємствах.

При цьому необхідно враховувати, що інформаційна система повинна забезпечувати наступне:

1. Збір, обробку, зберігання та подання даних про діяльність організації в зручному форматі для аналізу і використання при прийнятті управлінських рішень.

2. Автоматизацію виконання бізнес операцій (технологічних операцій), складових цільову діяльність організації.

3. Автоматизацію процесів, що забезпечують виконання основної діяльності.

4. Можливість поетапного нарощування і розвитку системи.

Для забезпечення реалізації поставлених цілей, інформаційна система повинна охоплювати всі наявні на підприємстві об'єкти і види менеджменту.

Виходячи з поставлених цілей, можна сформулювати завдання, які має вирішувати інформаційна система, основні з них:

– автоматизація бухгалтерії;

– автоматизація управлінського обліку;

– отримання даних щодо виконання планів організації (планів заходів та бюджету);

Реалізація завдань підготовки та обробки документації. Виконання завдань пов'язаних з організацією документообігу та ведення архівів документації - програми для автоматизації документообігу.

Отже, контролінг є невід'ємною частиною створення конкурентоспроможної продукції в ринковому середовищі; стратегічним інструментом в інноваційних процесах створення нової продукції, який дозволяє скоротити інноваційний цикл, витрати розробки і виробництва, найважливіший стратегічний інструмент антикризового управління.

Впровадження контролінгу потребуватиме певних зусиль, змін у системах обліку, контролю, аналізу та управління, але все це виправдовує той ефект, який можна реально отримати від впровадження контролінгу, зокрема проведення автоматизації ведення контролінгу інноваційних процесів виконує завдання, які полягають в забезпеченні правовою інформацією.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про інноваційну діяльність" із змінами та доповненнями від 16.10.2012 р.- [Електронний ресурс]:Режим доступу: <https://законодавство.com/>.

2. Розвиток науки про бухгалтерський облік і господарський контроль: забезпечення стійкого розвитку економіки України [Текст]: монографія / Т.А. Бутинець, Т.В. Давидюк, І.В. Жиглей, І.В. Замула ; за заг. ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. Житомир: ЖДТУ, 2012. 308 с.

3. Національні стандарти бухгалтерського обліку [Текст] / Уклад. А. Тузова. Х. : Фактор, 2013. 432 с.

4. Вандорен В. Вибір правильної стратегії реалізації проекту / В. Вандорен, П. Новічки // Мир компьютерной автоматизации [Текст]. 2000. № 1. С. 14-16.

Людмила Мікрюкова

старший викладач кафедри обліку та оподаткування

Миколаївський національний університет

імені В.О. Сухомлинського

Анастасія Чернова

студентка кафедри обліку та оподаткування

Миколаївський національний університет

імені В.О. Сухомлинського

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

В умовах нестабільної економічної ситуації в Україні, недостатнього фінансування з боку держави, гостро постає питання забезпечення вищих навчальних закладів всіма необхідними ресурсами для належної організації навчального процесу. Сучасне управління